
Anna Honzáková byla první absolventkou české lékařské fakulty

Anna Honzáková byla první absolventkou české lékařské fakulty

- převzato z ČTK

PRAHA 14. listopadu (ČTK) - Studentek je mezi českými vysokoškoláky už skoro tolik jako jejich mužských protějšků. Studují všechny obory, filozofii, přírodní vědy, medicínu, práva, jsou i na vojenských školách - je to pro ně běžné. Tato samozřejmost ženského vysokoškolského vzdělání však trvá teprve něco málo přes sto let, vždyť první promovanou filozofkou se v Karolinu v roce 1901 stala Marie Zdeňka Baborová. O rok později tu složila Hippokratovu přísahu Anna Honzáková. Lékařka, která jako první vystudovala českou lékařskou fakultu, se narodila před 130 lety - 16. listopadu 1875.

Český lékařský stav je dnes více než zpola feminizován; lékařek je přes 53 procent, vloni na lékařských fakultách absolvovalo 69 procent žen. Pro Rakousko-Uhersko 19. století byl ale doktor v sukních nemyslitelný. O tom se přesvědčily první dvě české lékařky - Anna Bayerová a Bohuslava Kecková, které medicínu vystudovaly ve Švýcarsku v roce 1880. Diplom jim Rakousko-Uhersko neuznalo. Bayerová měla praxi v Bavorsku a krátce také v Bosně a Hercegovině. Ve funkci státní lékařky ji pak v Mostaru vystřídalav roce 1893 Kecková a zůstala tam 18 let až do své smrti.

Ani cesta Anny Honzákové, absolventky dívčího gymnázia Minerva, k vysněné medicíně nebyla jednoduchá. Narodila se v Kopidlně u Jičína v rodině lékaře a měla proto k medicíně vztah. Ze šesti sourozenců šel v otcových stopách i její starší bratr Bedřich. Když na Minervě Honzáková pomohla spolužačce postižené záchvatem epilepsie, byla pro ni volba budoucího povolání jasná. Ještě v roce 1895, kdy si s kolegyněmi podala přihlášku, byl kromě tří profesorů postoj lékařské fakulty nesmlouvavý - ženy neměly v lavicích místo. Filozofická fakulta Karlo-Ferdinandovy univerzity už hospitantky přijímala, ale například na práva do konce Rakouska-Uherska ženy nesměly vůbec. Honzáková začala studium na vstřícnější pražské německé fakultě.

Česká fakulta přijala studentky až po třech letech, ale opět jen jako hospitantky, zkoušky skládat nemohly. V posluchárnách je navíc čekala nevdle profesorů i mediků. Tehdejší Spolek mediků dokonce štal proti ženskému studiu tvrzení, že "žena má přece lehčí mozek a méně krvinek". Svými výsledky však dívky brzo přesvědčily i zaryté odpůrce studia žen, včetně známého profesora Josefa Thomayera, který si pak Honzákové velmi považoval, i když o ní hovořil jako o "Honzákové v sukních". To proto, že její bratr vystudoval také medicínu.

Každoročně Honzáková s kolegyněmi žádala ve Vídni o povolení řádného studia. Až po pěti letech se nařízením z roku 1900 staly konečně řádnými posluchačkami a mohly složit zkoušky za celou dobu studia. Zkoušky byly veřejné a tak všechna tři rigoróza složila Honzáková nejen s výborným prospěchem, ale také za velkého zájmu mediků. Slavnou promoci měla 17. března 1902. Po třech letech marných žádostí o lékařské místo ve státních službách si Honzáková otevřela v Praze soukromou gynekologickou ordinaci, kde pak pracovala 35 let. Vybudovala si pověst vynikající odbornice a měla rozsáhlou klientelu. Jejími pacientkami byly například Eliška Krásnohorská či herečky Hana Kvapilová a Leopolda Dostalová. Chudé ženy léčila zdarma.

Honzáková byla aktivní v řadě pokrokových spolků, v Minervě, Výboru pro volební právo žen, byla zakládající členkou Ženské národní rady a Ženského klubu. Podporovala změny ve společnosti, které ženám umožňovaly větší uplatnění. Důsledně se věnovala zdravotní výchovné a osvětové práci, zejména v otázce potratů, proti jejichž legalizaci vystupovala. Založila také Fond na podporu chudým a nemocným ženám a získala si čestnou přezdívku Matka matek. Honzáková sama zůstala svobodná a žila svou prací. Zemřela ve věku nedožitých 65 let 13. října 1940.

Iva Pokorná rmi mhm